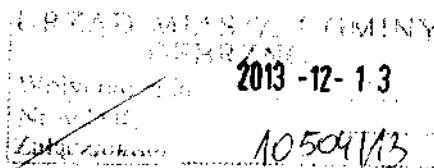

WOJEWODA POMORSKI

FB-III.431.69.2013.BK.AW.

Gdańsk, dnia 9 grudnia 2013 r.

*P. Karbownik
E. Matraszek*

Pan
Miroslaw Burak
Burmistrz Miasta i Gminy
Debrzno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Planowaną kontrolę w trybie zwykłym w Gminie Debrzno oraz w jej jednostkach organizacyjnych, przeprowadziły w dniach od 23 sierpnia do 05 września 2013 roku: Bożena Knaż - starszy inspektor wojewódzki i Alina Wojciechowska - inspektor wojewódzki, na podstawie pisemnych upoważnień do przeprowadzenia kontroli nr 90/2013 i nr 89/2013 z dnia 19 sierpnia 2013 r., wydanych z upoważnienia Wojewody Pomorskiego przez Dyrektora Wydziału Finansów i Budżetu Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku.

Temat, zakres i okres objęty kontrolą:

Realizacja dochodów budżetu państwa oraz prawidłowość wydatkowania i rozliczenia dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa w 2012 roku w wybranych rozdziałach i paragrafach.

Zgodnie z art 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. nr 185, poz.1092), kontrolę przeprowadzono pod względem legalności i rzetelności, w oparciu o dowody źródłowe stanowiące podstawę do dokonywania wydatków, wypłaty z rachunków bankowych w konfrontacji z zapisami w ewidencji księgowej, umowy, sprawozdania budżetowe oraz plany finansowe i dokumentację w zakresie realizacji dochodów budżetowych.

Ocena:

Wykonanie zadań w kontrolowanym zakresie **oceniono pozytywnie z uchybieniami.**

Ustalenia:

I. Prawdliwość wykorzystania i rozliczenia dotacji

Zakres przedmiotowy kontroli, dotyczący wydatkowania i rozliczenia dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa w 2012 roku, obejmował:

1. Rozdział 01095 § 2010 – zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystanego do produkcji rolnej przez producentów rolnych

W 2012 r. Gmina Debrzno otrzymała dotację celową w kwocie 803.861,00 zł z przeznaczeniem na zwrot producentom rolnym części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej oraz na pokrycie kosztów postępowania w sprawie jego zwrotu poniesionych przez gminę, którą wykorzystwała do wysokości **803.859,83** zł. Zwrotu niewykorzystanej kwoty 1,17zł na rachunek PUW dokonano terminowo.

Powierzchnia użytków rolnych w Gminie Debrzno wynosiła 14.540,2275 ha. Natomiast powierzchnia użytków rolnych objęta 465 wnioskami złożonymi przez producentów rolnych w 2012 r. wyniosła 12.091,3865 ha.

Szczegółową kontrolą objęto 40 wniosków (po 20 z każdego okresu), złożonych przez osoby fizyczne i prawne. W wyniku analizy stwierdzono, że w teczkach producentów rolnych ubiegających się o zwrot podatku akcyzowego znajdowały się przedmiotowe wnioski, potwierdzone „za zgodność z oryginałem” kserokopie faktur, dokumentujące zakup oleju napędowego (zakupu innego paliwa nie stwierdzono) z okresu 6 m-cy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku, opatrzone pieczęcią o treści „Przyjęto w dniu ... do zwrotu części podatku akcyzowego”.

Wnioski posiadały datę wpływu do UG - zgodną z terminami określonymi w art. 6 ust. 1 ustawy (od 1do 28 lutego 2012r. i od 1 do 31 sierpnia 2012 r.).

Z ustaleń kontroli wynika, że jednostka stosowała prawidłowe procedury wyliczania limitu rocznego, jak i kwot zwrotu podatku w I i II okresie, które były zgodne z kwotami wypłaconymi i ujętymi w decyzjach.

Ustalono, że na podstawie złożonych faktur, dla każdego producenta sporządzane było zestawienie litrów zakupionego oleju. Łączna ilość paliwa wynikająca z zestawień była zgodna z wykazanymi we „Wnioskach o dotację” na I i II okres przekazanymi do PUW.

Wielkość użytków rolnych będąca w posiadaniu poszczególnych wnioskodawców wpisywana przez nich do „Wniosku” weryfikowana była w programie komputerowym ewidencji gruntów i potwierdzana parafą pracownika UG na wniosku producenta.

Decyzje wydawane były w terminach ustawowych, tj. w ciągu 30 dni od daty złożenia wniosku (marzec, wrzesień) i zawierały:

- limit roczny ustalony w sposób określony w art. 4 ust. 2 ww. ustawy,
- kwotę zwrotu podatku za dany okres,
- kwotę limitu rocznego pozostałą do wykorzystania,
- kwotę łączną wynikającą z wypłaconego w I i II okresie podatku akcyzowego.

Wypłata części podatku akcyzowego dokonana została: za I okres w dniu 27 kwietnia 2012 r., za II okres w dniu 25 października 2012 r.

Wydatki sfinansowane z otrzymanej dotacji wyniosły ogółem 803.859,83 zł, z tego:

- 788.097,87 zł stanowiła kwota dokonanego zwrotu podatku akcyzowego, ujęta w § 4430 – „Różne opłaty i składki”,
- 15.761,96 zł stanowiły koszty postępowania wynoszące 2,00 % kwoty dotacji wypłaconej, co było zgodne z zapisami art. 8 ust. 5 ww. ustawy.

Koszty ustalania i wypłacania podatku akcyzowego ponoszone przez Gminę obejmowały:

§4010–„Wynagrodzenia osobowe pracowników” w kwocie	13.178,77zł,
§4110–„Składki na ubezpieczenie społeczne” w kwocie	2.255,96zł,
§4120 – „Składki na Fundusz Pracy” w kwocie	327,23 zł.

Dane zawarte w okresowym i rocznym rozliczeniu dotacji celowej z realizacji wypłat producentom rolnym zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej, złożonych przez Gminę Debrzno do Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku, były zgodne z danymi zawartymi w dokumentach będących przedmiotem kontroli oraz w ewidencji księgowej Urzędu Gminy. Wydatki wykazane w sprawozdaniu Rb-50, były zgodne z ewidencją księgową konta 130.

2 . Rozdział 85415 § 2030 - Pomoc materialna dla uczniów

Gmina Debrzno otrzymała z budżetu państwa dotację w kwocie 265.037,00 zł, z tego:

- na stypendia i zasiłki szkolne - kwotę 219.072,00 zł,
- na wyprawkę szkolną - kwotę 45.965,00 zł.

Stypendia i zasiłki szkolne

Na pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym kontrolowana jednostka otrzymała dotację celową w kwocie 219.072,00 zł, którą wydatkowano do wysokości 216.568,00 zł. Niewykorzystana dotacja w kwocie 2.504,00 zł została zwrócona do PUW w dniu 21.12.2012 r.

Zasady udzielania pomocy określone zostały w załączniku do Uchwały nr VIII/46/2011 Rady Miejskiej w Debrznie z dnia 09.06.2011r. w sprawie „Regulaminu

udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym", który określał formy, tryb i sposób ustalania wysokości stypendium.

Stypendia szkolne otrzymywali uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych oraz policealnej zamieszkali na terenie Gminy Debrzno, znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie występowało bezrobocie, ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Stypendia przyznawane były w jednakowej wysokości dla każdego ucznia, którego wysokość dochodu na osobę w rodzinie uprawniała do ubiegania się o stypendium szkolne, tj. dochód nie był wyższy niż:

- 351,00 zł w okresie od 1 stycznia do 30 września 2012 r.,
- 456,00 zł w okresie od 1 października do 31 grudnia 2012r.

Zgodnie z przepisami, wysokość stypendium szkolnego (miesięczna) nie mogła być niższa niż 80% (tj.72,80 zł, a od 01.10.2012r. 84,80 zł) i nie mogła przekraczać 200% (tj 182,00 zł , a od 01.11.2012r. 212,00 zł) kwoty, o której mowa w art.6 ust.2 pkt.2 ustawy z dnia 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

W 2012 r. stypendium szkolne wynosiło:

- od 01.01.2012 r. do 30.06.2012 r. 80,00 zł miesięcznie,
- od 01.09.2012 r. do 31.12.2012 r. 85,00 zł miesięcznie.

Regulamin określił formę w jakiej stypendium mogło być udzielone tj.:

- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole i innych zajęciach realizowanych przez szkołę tj. wyjazdy do teatru, wycieczki szkolne, zielone szkoły,
- pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników, lektur, encyklopedii, zeszytów, plecaków, strojów sportowych i innego wyposażenia ucznia wymaganego przez szkołę, sprzętu komputerowego, programów o charakterze edukacyjnym,
- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów nauki poza miejscem zamieszkania dot. dojazdu środkami komunikacji publicznej, pobytu w internacie bursie, stancji,
- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału ucznia w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą, w szczególności: nauki języków obcych, zajęć muzycznych, komputerowych, sportowych, zajęć na basenie itp.,
- świadczenia pieniężnego jeżeli organ przyznający uzna, że udzielenie stypendium ww. formach nie jest możliwe.

Ww formy pomocy miały być realizowane poprzez:

- przełanie należności na rachunek bankowy podmiotu prowadzącego zajęcia edukacyjne,

- dostarczenie uczniowi do rąk własnych lub za pośrednictwem szkoły podręczników lub wyposażenia wskazanego przez ucznia lub na podstawie częściowej lub całkowitej refundacji kosztów poniesionych przez ucznia na podstawie przedłożonych przez niego oryginałów faktur lub rachunków ,
- wypłacenie świadczenia pieniężnego na podstawie oświadczenia wnioskodawcy dotyczącego wykorzystania środków na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym.

W toku kontroli ustalono, że **stypendia szkolne w 2012 roku wypłacano wyłącznie w formie świadczenia pieniężnego na podstawie „Oświadczeń” rodziców**, w których zobowiązywali się do przeznaczenia otrzymanego stypendium na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym ich dzieci, mimo że zgodnie z zapisami art. 90d ust. 5 ustawy o systemie oświaty taka forma udzielania stypendium szkolnego może mieć miejsce jedynie w sytuacji, gdy udzielenie go w innej formie nie jest możliwe lub nie jest celowe.

Taka forma pomocy, ograniczała możliwość ustalenia czy stypendium faktycznie zostało wydatkowane na cele edukacyjne oraz uniemożliwiało kontrolę Gminy nad wydatkowaniem dotacji otrzymanej z budżetu państwa.

Stypendia szkolne przyznawane były decyzją administracyjną Burmistrza Miasta i Gminy Debrzno, na podstawie złożonych wniosków rodziców, opiekunów prawnych lub pełnoletniego ucznia, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Obsługę stypendiów oraz wypłatę i ich rozliczanie prowadził UMiG. Wnioski wraz z niezbędnymi dokumentami składane były do 15 września każdego roku.

W 2012r. wypłacono uprawnionym uczniom 676 stypendiów szkolnych na łączną kwotę 270.710,00 zł, z tego:

- w szkołach podstawowych wypłacono 314 świadczeń na kwotę 126.245,00 zł,
- w gimnazjach 184 świadczenia na kwotę 74.225,00 zł,
- w szkołach ponadgimnazjalnych 172 świadczenia na kwotę 67.865,00 zł
- w szkole policealnej 2 świadczenia na kwotę 820,00 zł,
- w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym OHP w Człuchowie wypłacono 4 świadczenia na kwotę 1.555,00 zł.

W 2012r. nie wypłacono żadnego zasiłku szkolnego.

Na podstawie analizy ewidencji księgowej ustalono, że płatności wynikające z wydanych decyzji, uregulowane zostały w 2012r. Wypłat dokonano przelewem na konta rodziców oraz gotówką w kasie Urzędu Miasta i Gminy w Debrznie w dwóch ratach:

- za okres styczeń - czerwiec 2012 r. – w dniach od 18 do 20 czerwca,
- za okres wrzesień - grudzień 2012 r. – w dniach od 12 do 14 grudnia.

Wypłaty odbywały się zgodnie z harmonogramem załączonym do decyzji oraz wywieszonym przy kasie w UMiG

Dokonano szczegółowej analizy 25 teczek uczniów ubiegających się o stypendium ze szkół: podstawowej, gimnazjum i ponadgimnazjalnej. Stwierdzono, że do

wniosków załączona była niezbędna dokumentacja potwierdzająca osiągany dochód uprawniający do otrzymania pomocy finansowej (zaświadczenia z zakładów pracy, z OPS-u, ZUS, PUP w Człuchowie o pobieraniu zasiłku dla bezrobotnych lub braku prawa do zasiłku).

Wydatki poniesione na wypłatę stypendiów wyniosły łącznie 270.710,00 zł, w tym ze środków własnych Gminy 54.142,00zł. co stanowiło 20% kosztów realizacji zadania. W związku z powyższym montaż finansowy wynikający z art. 128 ust.2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych – został zachowany.

Wydatki poniesione na wypłatę stypendiów zaewidencjonowane zostały w § 3240 – „Stypendia dla uczniów”.

Wyprawka szkolna

Na sfinansowanie zakupu podręczników dla uczniów w ramach Rządowego programu pomocy uczniom w 2012 r. – „Wyprawka szkolna”, Gmina Debrzno otrzymała dotację w kwocie 45.965,00 zł, którą wykorzystwała do wysokości **31.759,20 zł**.

Niewykorzystana dotacja 14.205,80 zł objęta blokadą środków (pismo z dnia 22.11.2012r.) została zwrócona na rachunek Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w dniu 19.12.2012 r.

Dotacja wpłynęła na rachunek Gminy w dniu 04.09.2012 r. (kwota 30.128,00zł) oraz w dniu 19.10.2012r. (kwota 15.837,00zł) i została przekazana na rachunek szkół zajmujących się przyznaniem dofinansowania zakupu podręczników, zgodnie ze złożonym zapotrzebowaniem w wysokości:

- Zespół Szkół w Debrznie – kwota 28.600,00 zł,
- Szkoła Podstawowa w Starym Gronowie – kwota 6.885,00 zł,
- Szkoła Podstawowa w Uniechowie – kwota 4.680,00 zł,
- Szkoła Podstawowa w Miśligoszczy – kwota 5.800,00 zł.

Zgodnie z art. 3 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 2012r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników – Burmistrz Miasta i Gminy Debrzno pismem UMiG.5/4424/2012 z dnia 18.06.2012r. ustalił termin składania do dyrektorów szkół wniosków o przyznanie pomocy uczniom objętym Rządowym programem pomocy uczniom w 2012r. - „Wyprawka szkolna” – do dnia 15.11.2012r.

Kontrolująca dokonała szczegółowego sprawdzenia wybranych wniosków złożonych przez rodziców lub prawnych opiekunów uczniów ubiegających się o dofinansowanie (po 3 z każdej szkoły) wraz z niezbędnymi zaświadczeniami i fakturami dokumentującymi poniesienie wydatku. Stwierdzono, że wnioski złożone zostały do dyrektorów szkół w ustalonym terminie.

Po dokonanej weryfikacji wniosków w szkołach i zakwalifikowaniu uczniów do otrzymania pomocy, dyrektorzy poszczególnych szkół sporządzili listy uczniów

uprawnionych, które przekazane były Burmistrzowi Miasta i Gminy Debrzno do zatwierdzenia.

Ustalono, że wartość pomocy finansowej udzielona poszczególnym uczniom nie przekraczała kwot ustalonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 2012r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników.

W roku szkolnym 2012/2013 w szkołach objętych programem „Wyprawka szkolna” naukę rozpoczęło 426 uczniów.

Ogółem pomocą objęto 165 uczniów, z tego:

- 136 otrzymało dofinansowanie na podstawie kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (klasy I-IV) - kwota wypłat wyniosła 25.410,00 zł,
- 16 uczniów otrzymało pomoc poza kryterium dochodowym, z uwagi na trudną sytuację rodzinną, co było zgodne z § 2 ust. 6 cyt. rozporządzenia, (klasy II, III i IV) - kwota wypłat wyniosła 3.030,00 zł,
- 13 uczniów posiadających orzeczenie o niepełnosprawności (z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, słabowidzących lub z niepełnosprawnościami sprzężonymi) i potrzebie kształcenia specjalnego wydane przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Człuchowie – kwota 3.319,20 zł.

Wypłaty przyznanych kwot w ramach wyprawki szkolnej dokonane zostały na podstawie przedstawionych oryginałów rachunków i faktur potwierdzających zakup podręczników.

W przypadku złożenia faktur przekraczających kwotę ustaloną w w/w rozporządzeniu, wypłacano kwotę określoną w rozporządzeniu. Jeżeli kwota faktur była niższa, dokonano wypłat do wysokości kwoty wydatkowanej.

Dotacja wydatkowana została zgodnie z przeznaczeniem.

Wypłat dokonano gotówką w kasie UMiG Debrzno w okresie od 20 sierpnia do 23 listopada 2012r.

Poniesione wydatki związane z dofinansowaniem zakupu podręczników w ramach „Wyprawki szkolnej” w kwocie 31.759,20 zł zostały zaewidencjonowane w § 3260 – „Inne formy pomocy dla uczniów”.

3. Rozdział 85295 § 2030 - Pomoc państwa w zakresie dożywiania

Na dofinansowanie zadania własnego, obejmującego realizację programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” Gmina Debrzno otrzymała dotację w kwocie 490.000,00 zł, którą wykorzystwała do wysokości **485.000,00 zł**.

Nie wykorzystana dotacja w kwocie 5.000,00 zł została zwrócona na rachunek PUW w dniu 03.01.2013 r.

Podstawą realizacji programu było „Porozumienie” zawarte w dniu 20 stycznia 2012r. pomiędzy Wojewodą Pomorskim, a Miastem-Gminą Debrzno, którego przedmiotem było określenie zasad i warunków udzielenia dotacji przeznaczonej na

dofinansowanie zadania własnego o charakterze obowiązkowym z zakresu dożywiania dzieci oraz zapewnienie posiłku osobom go pozbawionym. Wojewoda zobowiązał się do przekazania kwoty nie większej niż 270.000,00 zł, a wkład własny Gminy miał wynosić nie mniej niż 40%. Powyższa kwota została zwiększona Aneksiem Nr 1 z dnia 20.07.2012r. do wysokości 490.000,00 zł, a wkład środków własnych Gminy miał wynieść nie mniej niż 20% kosztów realizacji programu.

Dotacja miała zostać przeznaczona na:

- zakup posiłków, świadczenie pieniężne w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych w kwocie nie większej niż 455.000,00 zł,
- tworzenie nowego lub doposażenie istniejącego punktu przygotowywania lub wydawania posiłków w kwocie 30.000,00 zł,
- dowóz posiłków na kwotę nie większą niż 5.000,00 zł.

Na podstawie sprawozdania z realizacji programu oraz ewidencji księgowej ustalono, że łączny koszt programu stanowił kwotę 665.540,00 zł, z tego:

- dotacja stanowiła kwotę 485.000,00 zł,
- środki własne Gminy wyniosły 180.540,00 zł. (w tym kwota 120.540,00 zł została wydatkowana na utrzymanie stołówki szkolnej).

Tym samym zachowany został montaż finansowy zadania, określony w Aneksie do Porozumienia zawartego z Wojewodą Pomorskim, gdyż udział środków własnych Gminy w całkowitym koszcie zadania wyniósł 27,13%."

Doposażenie zakupione przez OPS w Debrznie w firmie „KLIMATEX” z Kołobrzegu (f-ra 162/12/12 z 20.12.2012r.), obejmujące m.in. piec konwekcyjny, patelnię elektryczną, mikser ręczny, talerze, sztućce, termosy, itp. - przekazane zostało „Protokołami odbioru” do: Szkoły Podstawowej w Starym Gronowie (4.050,70 zł), Zespołu Szkół w Debrznie (19.106,43 zł), oraz do Przedszkola Miejskiego w Debrznie (6.842,87 zł).

Ustalono, że ww. artykuły zostały zaewidencjonowane w § 4210 – „Zakup materiałów i wyposażenia”.

Kwota 5.000,00 zł przeznaczona na dowóz posiłków została zwrócona do PUW w pełnej wysokości. Z wyjaśnienia Kierownika OPS-u wynika, że dotacja w ww kwocie miała być przeznaczona na dowóz posiłków do Szkoły Podstawowej w Uniechowie. Z uwagi na brak możliwości lokalowych, dożywianie w tej szkole realizowane było w formie kanapek i mleka.

OPS w Debrznie nie prowadził wyodrębnionej ewidencji księgowej dla poszczególnych form pomocy w zakresie dożywiania.

Posiłki i zasiłki celowe finansowane z dotacji i środków własnych ujęte zostały w łącznej kwocie (515.000,00 zł) na koncie 130 § 3110, a doposażenie w kwocie 30.000,00 zł na koncie 130 § 4210.

II. REALIZACJA DOCHODÓW z tytułu zwrotu przez dłużników alimentacyjnych wypłaconych świadczeń alimentacyjnych (Rozdział 85212)

Na podstawie rocznego sprawozdania Rb-27 ZZ oraz ewidencji księgowej ustalono, że przypisane należności z tytułu zwrotu przez dłużników alimentacyjnych wypłaconych świadczeń alimentacyjnych oraz odsetek w rozdziale 85212 stanowiły na dzień 31.12.2012r. roku kwotę 2.442.403,30 zł. Dochody wykonane wyniosły 109.853,88 zł, przekraczając znacznie kwotę dochodów planowanych (55.690,00 zł). Z uzyskanych dochodów na rachunek Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku, po dokonaniu należnych potrąceń wynikających z obowiązujących przepisów, przekazano kwotę 68.324,17 zł.

Ustalono, że rozksięgowanie zrealizowanych dochodów na: dochody budżetu państwa, dochody gminy wierzyciela i dochody gminy dłużnika - dokonywane było w Ośrodku Pomocy Społecznej w Debrznie, który przekazywał powyższe informacje do Urzędu Miasta i Gminy. Na tej podstawie Gmina przekazywała zrealizowane dochody odpowiednio na: rachunek PUW, gminy wierzyciela i gminy dłużnika.

Dokonano analizy zgodności danych ewidencji księgowej ze sprawozdawczością za IV kwartał 2012r. Ustalono, że dane wykazane w sprawozdaniach Rb-27ZZ w OPS i MiG były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowych.

Przypisy należności dokonywane były w miesiącu wypłaty świadczenia z funduszu alimentacyjnego osobom uprawnionym. Odsetki za zwłokę naliczane były kwartalnie.

W okresie świadczeniowym 2011/12 wydanych zostało 120 decyzji przyznających świadczenia z funduszu alimentacyjnego osobom uprawnionym. Za ten okres wystawiono 90 decyzji dla dłużników alimentacyjnych o zwrocie należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Nie wydano decyzji dotyczących zwrotu należności z tytułu wypłaconych świadczeń z powodu:

- braku adresu zamieszkania 17 dłużników – prowadzone jest postępowanie przez komorników sądowych w sprawie ustalenia miejsca pobytu dłużników,
- całkowitej spłaty zadłużenia za okres 2011/2012 przez 9 dłużników przed wystawieniem decyzji,
- zgonu 3 dłużników, z czego jeden z nich był zobowiązany do płacenia alimentów wobec dwóch wierzycieli.

Na podstawie przedłożonej do kontroli dokumentacji źródłowej, dotyczącej wybranych losowo 12 dłużników alimentacyjnych, dokonano szczegółowej analizy podejmowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Debrznie działań wobec dłużników, określonych w ustawie z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Ustalono, że:

- OPS wzywał dłużników do przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego w celu ustalenia ich sytuacji rodzinnej i dochodowej, przyczyn niepłacenia zobowiązań alimentacyjnych oraz złożenia oświadczenia majątkowego,

- informacje z wywiadu alimentacyjnego i oświadczenia majątkowego oraz informacje o podjętych działaniach wobec dłużnika alimentacyjnego OPS przekazywał komornikowi sądowemu oraz Gminie wierzyciela,
- w przypadku gdy dłużnik alimentacyjny nie mógł się wywiązać ze swoich zobowiązań z powodu braku zatrudnienia - OPS zobowiązywał dłużnika do zarejestrowania się jako bezrobotny lub poszukujący pracy, informował powiatowy urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika,
- gdy dłużnik uniemożliwiał przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego lub odmówił złożenia oświadczenia majątkowego, bądź też zarejestrowania się w urzędzie pracy, OPS kierował wnioski do starosty o zatrzymanie prawa jazdy, a także wnioski do prokuratury o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 KK,
- w przypadku gdy dłużnik był spoza Gminy Debrzno, OPS występował z wnioskiem do gminy dłużnika o podjęcie działań wobec dłużnika, zgodnie z art.3 pkt 5 wyżej cytowanej wyżej ustawy.

Ustalono, że **decyzje administracyjne w sprawie zwrotu przez dłużników alimentacyjnych należności z tytułu wypłaconych świadczeń osobom uprawnionym za okres świadczeniowy 2011/2012 wystawiane były w miesiącach: luty, marzec i kwiecień 2013 r. tj. z opóźnieniem do 5 miesięcy po zakończonym okresie zasiłkowym.**

Wobec dłużników alimentacyjnych prowadzone były działania windykacyjne polegające na wysyłaniu upomnień, a następnie wystawianiu dłużnikom tytułów wykonawczych - w czerwcu i sierpniu 2013r.

Ponadto ustalono, że **za okres zasiłkowy 2010/2011 tytuły wykonawcze wystawione zostały dłużnikom w czerwcu oraz w sierpniu 2013r., tj. z opóźnieniem od 14 do 16 miesięcy po wystawionych (w lutym i marcu 2012r.) decyzjach w sprawie zwrotu.**

W okresie objętym kontrolą OPS w Debrznie przekazywał drogą elektroniczną do Biura Informacji Gospodarczej informacje o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy, zgodnie z art. 8a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Należności wymagalne pozostałe do zapłaty z tytułu zwrotu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych na dzień 31.12.2012r. wyniosły 2.332.549,42 zł, a przypis należności 2.442.403,30 zł. Wyegzekwowane kwoty należności stanowiły 4,5% należności przypisanych. Pozostałe do zapłaty należności dotyczyły nieuregulowanych przez dłużników wpłat alimentacyjnych w 2012 roku i w latach wcześniejszych wraz z odsetkami.

Kontrolująca wystąpiła z pismem do p.o. Dyrektora OPS w Debrznie o podanie przyczyn niskiego poziomu windykacji należności wymagalnych od dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych osobom uprawnionym. Zgodnie z pisemnym wyjaśnieniem p.o. Dyrektora OPS, „(...)poziom

windykacji należności od dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest głównie uzależniony od sytuacji materialnej i zawodowej dłużników. Niski poziom kwalifikacji zawodowych oraz wysoki poziom bezrobocia powoduje, że dłużnicy mają ograniczone możliwości podjęcia zatrudnienia, co za tym idzie brak jest możliwości egzekucji należności. Dłużnicy nie posiadają również majątku trwałego lub nieruchomości, które mogą być zajęte na poczet należności. Część dłużników dokonuje wpłat mimo, że nie posiadają legalnego zatrudnienia.

Wszczynane są postępowania dot. uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. Po uprawomocnieniu się decyzji kierowane są wnioski o ściganie do prokuratury, jednak blisko 100% z terenu działania Prokuratury Rejonowej w Czeluchowie unika kary poprzez odmowę wszczęcia postępowania z uwagi na niską szkodliwość czynu. Brak realnej groźby kary z art.209 KK powoduje, że dłużnicy alimentacyjni nie dokonują wpłat należności. Wystąpienie z wnioskiem do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dotyczy osób, które taki dokument posiadają. Znacząca część dłużników nie posiada prawa jazdy lub ma zatrzymane za jazdę pod wpływem alkoholu. Na ograniczoną ściągalność należności ma również wpływ fakt pobytu dłużników w zakładach karnych. Zakłady karne bardzo rzadko uwzględniają wnioski osadzonych o zatrudnienie. Kolejnym powodem słabej ściągalności należności może być słaba aktywizacja dłużników alimentacyjnych przez Powiatowy Urząd Pracy, który często informuje, że nie ma możliwości aktywizacji. Dłużnicy nie otrzymują ofert pracy, nie są kierowani na kursy i szkolenia.

Powodem ograniczonej ściągalności jest również kształt obowiązujących regulacji prawnych. Słabe jest także zaangażowanie komorników prowadzących postępowania. Dłużnicy alimentacyjni posiadają wiedzę jak unikać egzekucji, często jeżeli podejmują zatrudnienie to pracują w szarej strefie. Brak jest należytego współdziałania i odpowiedniego zaangażowania wszystkich podmiotów uczestniczących w procesie windykacyjnym, jak również aktywizacji dłużników alimentacyjnych”.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą dokonane były umorzenia należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z odsetkami za okres świadczeniowy 2010/2011 2 dłużnikom alimentacyjnym - na podstawie art.30 ust.2 ustawy z dnia 07 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Kontroli poddano akta sprawy powyższych dłużników. Umorzenia dokonano na kwoty 2.554,61 zł oraz 4.373,80 zł, na wniosek dłużników alimentacyjnych, z uwagi na sytuację zdrowotną, dochodową i rodzinną, która nie rokuje zmian w przyszłości. Ponadto na podstawie art. 28 ust. 3 w/w ustawy (śmierć dłużnika) dokonano wygaszenia należności 3 dłużnikom alimentacyjnym na kwoty: 27.767,00 zł, 17.875,45 zł oraz 27.136,00 zł.

ZALECENIA I WNIOSKI

Mając na uwadze powyższe oceny i uwagi wnoszę o:

1. podjęcie działań mających na celu skrócenie terminów wystawiania decyzji administracyjnych w sprawie zwrotu przez dłużników alimentacyjnych należności z tytułu wypłaconych świadczeń osobom uprawnionym oraz tytułów wykonawczych do urzędów skarbowych;
2. ograniczenie wypłat stypendiów w formie pieniężnej jedynie do przypadków, w których ich udzielenie w formie, o których mowa w art. 90d ust.2 ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004r. nr 256, poz. 2572), nie jest możliwe.

Informując o powyższym, uprzejmie proszę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Jednocześnie proszę poinformować Wojewodę Pomorskiego, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania ww. uwag i wniosków oraz wykonaniu zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

